

Protokoll Ålands Skärgårdsnämnds möte 3/2018

Tidpunkt Fredagen den 24.08.2018, kl. 14:00 – 17:00

Plats Kommunkansliet, Kökar

Närvarande Vicelantråd Camilla Gunell, ordförande

Maria Svedmark, Föglö

Johannes Jansson, Kökar

Madelene Ahlgren-Fagerström, Kökar

Björn Rönnlöf, Sottunga

Rosita Stenros, Sottunga

Dan Backman, Näringslivsutvecklare

Johan Rothberg, KD, Kökar (14.00 – 16.00)

Christian Pleijel, Styrelseordförande Nordiska Skärgårdssamarbetet (15.00-17.00)

Simon Holmström, Kommunikatör/Projektarbetare, FS (Skype 14.40-16.00)

Kristian Packalén, Skärgårdsutvecklare, Företagsam Skärgård

Protokoll

1. Mötets öppnande

Ordförande öppnade mötet kl 14.40

2. Föregående protokoll 2/2018

Föregående protokoll från den 5 juni är utskickad till alla närvarande. Protokollsförslaget gicks igenom och godkändes samt justerades på plats.

3. Aktuellt i Kökar kommun

Kommundirektör Johan Rothberg presenterar sig själv samt aktuellt för Kökar kommun. Kökar kommun ser försiktigt positivt på framtiden. Det är mycket på gång på Kökar för tillfället som gagnar kommunens utveckling. Till exempel de projekt som presenteras senare under mötet. Den ekonomiska situationen för kommunen ser för tillfället bra ut. Kommunen gjorde ett litet plusresultat år 2017, däremot skulle fler skattebetalare behövas för att kunna göra större investeringar. Kommunen har nyligen gjort omstruktureringar i ledningen och administrationen där Madelene Ahlgren-Fagerström anställts som kommunutvecklare/byråsekreterare och Siv Relander ersatt Ahlgren-Fagerström som kommunstyrelsens ordförande. Kommunen har en *Närings- och framtidsnämnd* som bland annat har hand om inflyttningsfrågor.

Det som oroar i kommunen är de diskussioner gällande kommunsammanslagningar som pågår. Kommunen skall utföra en invånarenkät gällande frågan. Ett diskussionstillfälle har hållits för allmänheten där sakfrågan diskuterades och där alla utom en närvarande ansåg att kommunen bör fortsätta som självständig kommun. Det som oroar med en eventuell sammanslagning är att närdemokratin går om intet och att tjänster i än högre utsträckning än idag koncentreras till Mariehamn. Den andra stora orosfrågan är skärgårdstrafiken, vilken är av högsta betydelse för såväl invånarna, inflyttning och näringslivet. Det har framkommit att näringslivet, såväl turismsektorn samt tjänstesektorn, lidit stort p.g.a. kapacitetsbrist i trafiken till och från Kökar.

4. Ärenden från LR som berör skärgården

Information från LR

Ordentlig genomlysning av skärgårdstrafikens bokningsregler skall göras. Skärgårdstrafikens IT system behöver utvecklas. Ett så kallat hackaton planeras för att bjuda in allmänheten att försöka lösa problemen kring Ålandstrafikens bokningssystem

Mötet för fram att skärgårdsbor behöver involveras i denna process.

Anbud har inkommit på driften av södra linjen. Offert på totalentreprenad av Föglölinjen skall göras där eldriven färja är ett krav.

Mötet för fram att samarbetet mellan Ålandstrafiken, Landskapsregeringen och driftsentreprenörerna inte verkar fungera så bra och att det behöver finnas flexibilitet som möjliggör att trafiken kan ändras vid behov, t.ex. gällande snålkörning.

Man efterfrågar även statistik på hur många som försöker boka en tur, men som inte lyckas på grund av att det är fullbokat.

Skärgårdstrafikens tidtabeller borde anpassas så turerna knyter till de större passagerarrederiernas turlistor. Detta betyder i praktiken att Ålandstrafikens turlistor bör följa liknande hög- och lågsäsong som passagerarrederiernas. Det framkommer åsikter att Visit Åland borde involvera sig mer i skärgårdstrafiken.

Mötet anser att det vore en bra idé att utveckla ringväg i Åländska skärgården som knyter till den Åboländska skärgårdens ringväg. För att möjliggöra detta skulle det krävas utökade turer till Galtby.

5. Ö för ö workshops i den åländska skärgården (Simon Holmström)

I våras blev de bokade Ö för ö tillfällena på Enklinge och Vårdö inställda på grund av för få anmälningar. Skärgårdsnämnden valde under sin utvärdering att ändå försöka på nytt under hösten med nya krafter och med ett tätare samarbete med kommunernas näringsnämnder eller motsvarande.

För att Ö för Ö ska lyckas behövs:

- intresse från kommunerna
- närvaro av projektpartners som kan stöda de idéer som växer fram under träffarna
- samverkan med landskapsregeringen (etablerat)
- personalresurser för koordinering (FS Simon Holmström)

Målet är att få till Ö för Ö tillfällen i två kommuner under hösten 2018 och resterande under våren 2019.

Lokalt stöd och förankring från t.ex. kommunledning samt eventuella näringslivsinriktade tjänstemän ses som avgörande för att projektet skall kunna lyckas och för att hjälpa till att informera om satsningen.

Mötet ser dock det som viktigt att informationen om vad Ö för Ö går ut på och nyttan av det skall kommuniceras på ett enkelt, tydligt och populärt sätt.

Rönnlöf ser det som viktigt att samla och sprida goda exempel mellan kommunerna vilket Ö för Ö kan göra.

Ö för Ö kan utgöra bra tillfällen att få fram gräsrotternas åsikter och behov. Optimalt kan dessa sedan användas som behovsanalys när följande EU-programperiod byggs upp exempelvis.

6. Central Baltic projektförslag för inflyttning och Integration

Projektförslag för projekt *Välkommen hem – Integrationsprojekt för skärgårdsområden i mellersta östersjöregionen* presenteras av Simon Holmström.

Projektet skulle gå ut på att dela och utveckla bra metoder för att integrera nya skärgårdsbor i samhällena, personer som annars riskerar social exkludering så som arbetskraftsinvandrare, kvotflyktingar och ingifta med annan etnisk härkomst än nordn.

Utmaningarna som finns för lyckad integration är bland annat:

1. Arbetsmarknaden – tillgång till arbete
2. Delaktighet – möjlighet att delta i aktiviteter, föreningsverksamhet, sport etc.
3. Veta vart man skall vända sig i olika frågor

Föreslagna lösningar på dessa utmaningar som skall utvärderas och utvecklas under projektet är:

Integrationsnoder – där de deltagande kommunerna tillsammans skapar ett nätverk med lokala team som konkret bistår de inflyttade med olika insatser så som myndighetskontakter, socialt liv och samverkan. De lokala teamen får stöd av koordinatörer för Åland, Finland och Sverige.

Kompetensutveckling – Resurser för utbildning för de lokala teamen samt kommunförvaltningen i integration. Erfarenhetsutbyte och goda exempel sker även via konferenser och studiebesök.

De tilltänkta noderna som skulle delta i projektet är: Norrtälje, Österåker, Brändö, Kökar, Pargas stad speciellt med tanke på kommundelarna Iniö, Korpo, Nagu och Houtskär samt Kimito.

Projektet ses passande inom ramen för Central Baltic Interreg 4.1 "More people benefiting from stronger Central Baltic communities" – main target group Central Baltic people under risk of social exclusion

Mötet anser att det vore viktigt att projektet även skulle innehålla så kallad pre-integration, d.v.s. åtgärder för att finna de potentiella inflyttarna. Detta skulle innebära att det behövs resurser såväl till undersökning av riktade målgrupper samt till PR och marknadsföring. Det anses även som viktigt att undersöka som en del av det potentiella projektet vilken typ av människor stannar kvar i skärgården, d.v.s. blir bra integrerade.

Jansson ser att boendemöjligheter är väsentligt för inflyttade och detta kunde bra kartläggas inom ramen för projektet.

Ordförande konkluderar med att det är viktigt att utreda hur man finner potentiella inflyttare samt följa upp varför utflyttare flyttar ut samt kartlägga motiveringar för inflyttning. Som en del av detta kunde t.ex. intervjuer av inflyttade ske.

7. Kökar kommun Presentation av på gång för Kökar kommun, kommundirektören och övriga t.ex. om EU-projekten

De två 3-åriga Central Baltic projekt som Kökar kommun beviljades så som medverkande projektpartner i Central Baltics 3dje utlysning har startats och presenteras.

Cost4Us går ut på att göra samhällsplanering samt översiktsplan 30 år framåt för Kökar kommun. Projektet fokuserar på vattenfrågor och avfall. Detta är något som kommunen annars ändå skulle behövt göra inom ramen för den ordinarie verksamheten.

Baltic Wings skall utveckla fågelskådandet på Kökar. Tanken med projektet är att studera hur fåglarna betar sig kunna och därmed bygga fågeltorn på rätt plats, fågelholkar och kunna rita kartor för turister som vill fågelskåda på Kökar. En 3-dagars workshop inom ämnet hålls i samband med KökArt. Byggande av konstmuseum samt naturrum planeras inom projektet.

Sedan tidigare pågår även Central Baltic pilgrimsprojektet *St Olav waterways* som har presenterats vid tidigare Skärgårdsnämndsmöten har fortskridit. Leden är nu färdigt beskriven och en officiell invigning av leden skall ske under våren 2019. En digital karta över leden skall tas fram som skall använda sig av Visit Ålands kartsystem. Även en liten tryckt guidebok skall tas fram. Det som är speciellt med denna pilgrimsväg är att den till stor del går över vatten.

Det av Leader medfinansierade projektet *Härbärgen* har slutförts till den del som beskrivs som fas 1 där kyrkans gamla härbre på Hamnö restaurerats för att kunna ta emot övernattande personer som önskar bo enkelt så som framförallt pilgrimer. Franciskusföreningen som haft hand om projektet ämnar söka en fortsättning där även dörrar samt fönster i härbärgen skulle restaureras. Hittills har ca 50 personer övernattat i härbärgen. Nu söker Franciskusföreningen en entreprenör som kan driva härbärgen.

8. På gång inom Nordiska Skärgårdssamarbetet (Christian Pleijel)

Nordiska skärgårdssamarbetets verksamhet har under 2018 framförallt gått ut på de två projekten *Bostadslösningar och regelverk* samt *Morgondagens skärgårdsbo*. Dessa har presenterats vid tidigare skärgårdsnämndsmöten och skall även presenteras i samband med Gränsregionala forumet den 6.9.

9. Höstens program och möten

Informationspunkt om tillfällen av intresse för skärgården presenteras

8.1 Gränsregionala forumet 5-6 september,

Gränsregionala forumet är ett återkommande tillfälle där nordens 12 olika gränskommittéer samlas. Det arrangeras av Nordiska ministerrådet. Detta år är för första gången Åland värd via Nordiska skärgårdssamarbetet och Ålands landskapsregering.

8.2 Landsbygdsriksdagen 6-7 oktober,

arrangeras av Leader Åland och Landsbygdsnätverket
<http://www.landsbygdsriksdagen.fi/>

10. Övriga ärenden

Övriga ärenden förekom ej

11. Mötets avslutande, nästa möte

Mötet avslutas kl 17.00. Följande möte föreslås till den 25 oktober på Park hotell. Hela mötet ägnas åt workshop kring Skärgårdsnämndens uppgift. Företagsam Skärgård utarbetar förslag på metodik att använda sig av under workshopen. Kommunerna ombeds förbereda sina synpunkter på nämndens arbete till mötet.

Justering

Mariehamn

Ort

Camilla Gunell

Camilla Gunell, ordförande

6.11.2018

Datum

Kristian Packalén

Kristian Packalén, sekreterare